Entomol. Croat. 2026, Vol. 25. Num 1: 70–72
Crtica/Reminiscence
Zaprimljeno/Received 2.9.2026. Prihvaćeno/Accepted 7.9.2026. Objavljeno/Published 28.10.2026.

Osvrt na 6. Međunarodni Simpozij Hrvatskog entomološkog društva

Review of the 6th International Symposium of the Croatian Entomological Society

Suživot i očuvanje svijeta kukaca u eri globalnih ekoloških promjena
Osijek, 2. i 3. listopada 2025.

Goran Vignjević[1]*
Predsjednik Hrvatskog entomološkog društva

[1]Odjel za biologiju, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Cara Hadrijana 8/A, 3100 Osijek, Hrvatska
Autor za korespondenciju/Corresponding author: E - mail adresa: gvignjevic@biologija.unios.hr (G. Vignjević)

Sažetak

6. međunarodni simpozij Hrvatskog entomološkog društva (HED), održan 2. i 3. listopada 2025. u Osijeku, uspješno je okupio domaće i inozemne entomologe. Simpozij je podignut na međunarodnu razinu uz suorganizaciju i podršku uglednog Royal Entomological Society (RES) iz Ujedinjenog Kraljevstva te suorganizaciju brojnih domaćih znanstveno-stručnih institucija. Skup su obilježili i važni jubileji: 50 godina postojanja HED-a te 30 godina izlaženja znanstvenog časopisa *Entomologia Croatica*. Središnja tema simpozija, „Kamo su nestali kukci?“, stavila je naglasak na dramatično opadanje brojnosti i bioraznolikosti kukaca u Antropocenu (procijenjeni pad od 1 do 2 % godišnje za kopnene kukce). Kroz tri tematske sekcije (Monitoring i očuvanje bioraznolikosti; Vektori – ekologija, edukacija i kontrola; Štetnici u poljoprivredi i šumarstvu) istaknuta je nužnost povezivanja entomološke struke i integriranog, znanstveno utemeljenog upravljanja. Ovaj osvrt daje pregled održanog simpozija, zaključaka i smjernica za budući rad.

Ključne riječi: Hrvatsko entomološko društvo; Simpozij

Abstract

The 6th International Symposium of the Croatian Entomological Society (CES) was held successfully on October 2–3, 2025, in Osijek, Croatia. This landmark event was elevated to the international level, supported and co-organized by the prestigious Royal Entomological Society (RES) of the United Kingdom, alongside leading Croatian academic and research institutions. The symposium also celebrated two major anniversaries: 50 years of the CES and 30 years of its scientific journal, *Entomologia Croatica*. Centered on the critical theme “Where have all the insects gone?”, the symposium addressed the alarming global decline of insect populations in the Anthropocene (estimated at 1–2% annually for terrestrial species). Organized into three thematic sections (Monitoring and Biodiversity Conservation; Vectors – Ecology, Education and Control; Pests in Agriculture and Forestry), the event underscored the urgent need for interdisciplinary collaboration among entomologists. This review provides a comprehensive summary of the symposium, scientific findings, and future directions for insect conservation and management.

Keywords: Croatian Entomological Society; Symposium

S velikim zadovoljstvom predstavljamo osvrt na uspješno održan 6. međunarodni entomološki simpozij, održan u Osijeku 2. i 3. listopada 2025. godine. Naša entomološka zajednica stasala je kroz dugogodišnji kontinuitet znanstvenog rada i predanosti. Sam simpozij vuče korijene još iz 2009. godine, kada je prvi skup održan upravo ovdje u Osijeku. Od tada se simpozij održava svake tri godine, a ovogodišnji je drugi u nizu koji organiziramo samostalno kao društvo. Kroz proteklih 16 godina ovaj se znanstveni skup razvio u prepoznatljivu i nezaobilaznu regionalnu platformu za povezivanje stručnjaka, razmjenu znanja i afirmaciju entomologije kao društveno

relevantne discipline. Ovogodišnji simpozij imao je izrazito svečanu i jubilarnu notu, budući da smo u njegovu sklopu obilježili dvije značajne obljetnice koje svjedoče o bogatoj tradiciji i kontinuitetu našeg znanstvenog djelovanja:

• 50 godina postojanja Hrvatskog entomološkog društva (HED). Hrvatsko entomološko društvo pod ovim nazivom djeluje od 1974. godine, dok povijesni korijeni entomološke sekcije u Hrvatskoj sežu još u davnu 1909. godinu. Pola stoljeća postojanja samostalnog društva označava zlatni jubilej rada na istraživanju, edukaciji i promicanju entomologije u najširem smislu.

• 30 godina kontinuiranog izlaženja časopisa *Entomologia Croatica*. Naš znanstveni časopis počeo je izlaziti 1995. godine te već tri desetljeća ugošćuje znanstvene i stručne radove domaćih i inozemnih autora, osiguravajući vidljivost hrvatske entomologije na globalnoj sceni. Ove obljetnice nisu samo prilika za osvrt na prošlost, već i snažan poticaj za budući rad, osobito u vremenima kada se suočavamo s ekološkim i klimatskim izazovima koji izravno pogađaju svijet kukaca. Odluka Organizacijskog i Programskog-znanstvenog odbora da se ovogodišnji simpozij podigne na međunarodnu razinu pokazala se uspješnom. Potaknuti povećanim interesom inozemnih kolega na prethodnom skupu, uložili smo dodatni napor kako bismo proširili mrežu sudionika. Izuzetno nam je drago što smo u Osijeku ugostili ugledne entomologe i stručnjake iz susjednih zemalja, uključujući Mađarsku, Srbiju, Bosnu i Hercegovinu i Sjevernu Makedoniju. Kroz suautorstva i suradnju na predstavljenim projektima, na simpoziju su posredno ili neposredno sudjelovali znanstvenici iz cijelog niza europskih zemalja (poput Slovenije, Ujedinjenog Kraljevstva, Francuske, Njemačke, Italije, Grčke, Rumunjske i Norveške), što zorno potvrđuje širok međunarodni odjek i umreženost našeg društva. Posebnu čast, stručnu težinu i globalno priznanje ovom simpoziju donijela je suorganizacija i potpora Royal Entomological Society (RES) iz Ujedinjenog Kraljevstva. Kao jedna od najstarijih i najuglednijih entomoloških institucija na svijetu (osnovana 1833. godine), prisutnost i podrška RES-a predstavljaju ključan korak u povezivanju hrvatske entomološke zajednice s globalnim znanstvenim tokovima.

Simpozij je organiziran uz koordinaciju i podršku široke mreže vodećih nacionalnih i međunarodnih institucija navedenih u Tablica 1.

Tablica 1. Nacionalne i međunarodne institucije koje su sudjelovale u organizaciji simpozija.
Table 1 National and international institutions involved in the organization of the Symposium.

Institucija suorganizator	Uloga / Sjedište
Hrvatsko entomološko društvo (HED)	Hrvatska (organizator)
Royal Entomological Society (RES)	Ujedinjeno Kraljevstvo (suorganizator)
Odjel za biologiju, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku	Hrvatska (suorganizator / domaćin)
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek	Hrvatska (suorganizator / domaćin)
Biološki odsjek, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Hrvatska (suorganizator)
Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Hrvatska (suorganizator)
Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb	Hrvatska (suorganizator)
Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH), Osijek	Hrvatska (suorganizator)
Hrvatski šumarski institut, Jastrebarsko	Hrvatska (suorganizator)

Središnja tema simpozija – „Kamo su nestali kukci?“ – izravno se dotiče jednog od najvažnijih i najalarmantnijih ekoloških problema današnjice. Kukci su nevjerojatno raznoliki, s preko milijun opisanih vrsta i prisutni su u gotovo svim kopnenim i vodenim staništima. Međutim, posljednja desetljeća obilježava izrazito i zabrinjavajuće smanjenje njihove brojnosti i bioraznolikosti diljem svijeta. Najnovije znanstvene procjene pokazuju da se brojnost kopnenih kukaca smanjuje po stopi od 1 % do 2 % godišnje. Živimo u eri Antropocena, koju u svijetu bioraznolikosti ponajprije obilježava upravo to „tiho izumiranje“ kukaca. Posljedice ovog trenda dalekosežne su, jer su kukci ključni za stabilnost ekosustava kao oprašivači, razlagači organske tvari, karike u lancima prehrane

te prirodni neprijatelji nametnika.

Kako bismo uspješno ponudili rješenja i provodili integrirane, znanstveno utemeljene mjere očuvanja, hitno je potrebno povezati sve grane entomološke struke i njezine stručnjake. Tradicionalno, entomologija je podijeljena na različite specijalizirane poddiscipline, no kriza bioraznolikosti zahtijeva zajednički, koordinirani odgovor. Na simpoziju je jasno artikulirana nužnost povezivanja entomologa različitih usmjerenja:

Povezivanje monitoringa bioraznolikosti i primijenjene entomologije: spoznaje taksonoma i stručnjaka koji prate ugrožene divlje oprašivače, kornjaše ili vodene kukce moraju se integrirati s radom poljoprivrednih i šumarskih entomologa. Naime, razvoj održivih, ekološki prihvatljivih metoda suzbijanja štetnika izravno pridonosi smanjenju kemijskog pritiska na okoliš, što je preduvjet za očuvanje bioraznolikosti.

Sinergija medicinske i veterinarske entomologije s ekologijom: istraživanja vektora bolesti, poput komaraca i krpelja, ne mogu se promatrati odvojeno od ekoloških promjena u okolišu. Promjene u temperaturi, oborinama i urbanizaciji izravno utječu na biologiju i širenje ovih vrsta.

Uloga muzejskih zbirki u praćenju promjena: povijesni podaci pohranjeni u entomološkim zbirkama (poput zbirke kornjaša Koča ili zbirke Franje Košćeca) pružaju ključnu nultu točku za razumijevanje lokalnih izumiranja i promjena u sastavu faune pod utjecajem klimatskih promjena.

Program simpozija bio je strukturiran u tri usko povezane sekcije, uz uvodna plenarna predavanja koja su postavila teorijski i svečani okvir skupa. Prvo plenarno predavanje održao je dr.sc. Andrew J. Bladon iz Velike Britanije, koji je predstavio rezultate projekta Global Insect Threat-Response Synthesis, pružajući globalni kontekst i analizu čimbenika koji pokreću opadanje populacija kukaca. Plenarna izlaganja prof. dr. sc. Božene Barić i izv. prof. dr. sc. Ivane Pajač Živković uspješno su prikazala povijesni hod, izazove i postignuća HED-a kroz proteklih 50 godina te časopisa *Entomologia Croatica* kroz 30 godina izlaženja.

Uspješno održan 6. međunarodni simpozij potvrdio je da se rješenja za suvremenu ekološku krizu i opadanje brojnosti kukaca ne mogu tražiti u izoliranim znanstvenim krugovima. Glavni zaključci i smjernice simpozija obuhvaćaju:

• Intenziviranje međunarodne suradnje: uspostavljeni kontakti s Royal Entomological Societyjem i kolegama iz regije (Srbija, BiH, Mađarska, Sjeverna Makedonija) trebaju se pretočiti u trajne istraživačke mreže i zajedničke prijave na europske projekte očuvanja staništa.

• Implementaciju integriranih mjera: zaštita kukaca zahtijeva provedbu znanstveno utemeljenih mjera u poljoprivredi i šumarstvu, uključujući smanjenje kemijskog onečišćenja i unaprjeđenje upravljanja štetnim tvarima, u kombinaciji s obnovom staništa.

• Jačanje uloge građanske znanosti (engl. *Citizen Science*): uključivanje škola, učenika i šire javnosti u praćenje vrsta (kao što je to učinjeno s tigrastim komarcem) pokazalo se kao izvrstan alat za prikupljanje podataka i podizanje ekološke svijesti u društvu.

Hrvatsko entomološko društvo, osnaženo proslavom svojih prvih 50 godina i uspjehom ovog simpozija, nastavit će aktivno djelovati kao most između znanosti, struke i javnosti, osiguravajući da entomologija ostane ključna u zaštiti bioraznolikosti i održivog razvoja u Hrvatskoj i regiji.